

Patiëntenfolder – abortus met medicijnen

Je gebruikt twee medicijnen: mifepriston en misoprostol

De abortuspil is niet één pil, maar bestaat uit twee soorten medicijnen. Het eerste medicijn is mifepriston. Dit zorgt ervoor dat het hormoon progesteron minder werkt. Progesteron is nodig om een zwangerschap te laten bestaan. Het tweede medicijn is misoprostol. Dit zorgt ervoor dat de baarmoeder samentrekt, waardoor de zwangerschap via de vagina naar buiten komt. Dat gaat vaak samen met bloedverlies en krampen.

De twee medicijnen samen zorgen er bij 99% van de vrouwen voor dat de zwangerschap stopt. De medicijnen worden voorgeschreven tot 63 dagen na de laatste menstruatie (9 weken zwangerschap).

Een echo-onderzoek is meestal niet nodig om te weten hoe lang je zwanger bent

Alleen als jijzelf of de arts twijfelt over de duur van de zwangerschap is een echo aan te raden. Dit zorgt ervoor dat je deze medicijnen niet gebruikt na 9 weken zwangerschap. Dan is namelijk een andere behandeling nodig. Een echo is ook aan te raden als je meer kans hebt op een buitenbaarmoederlijke zwangerschap. Dat kan zijn als je eerder een buitenbaarmoederlijke zwangerschap of een ontsteking van de eileider hebt gehad. Of als je verminderd vruchtbaar bent of zwanger bent bij een spiraaltje of na een sterilisatie.

Heb je misschien een SOA?

Als je denkt dat je misschien een SOA hebt opgelopen, vertel dat dan aan je huisarts. Dan kan dit worden onderzocht.

Je mag mifepriston en misoprostol niet gebruiken als je:

- een vastgestelde buitenbaarmoederlijke zwangerschap hebt
- ernstig astma hebt
- chronische nierinsufficiëntie hebt
- porfyrie hebt

Hoe gebruik je mifepriston en misoprostol?

Je gebruikt de medicijnen op twee verschillende dagen:

Moment 1: De eerste dag slik je thuis 1 tablet mifepriston. Dit doe je met een half glas water. Meestal merk je niets na het innemen, dat is normaal. Soms is er iets bloedverlies, ook dat is normaal.

Moment 2: Het tweede medicijn, misoprostol, zijn 4 vaginaal-tabletten. Deze breng je alle vier achter elkaar in, op hetzelfde moment. Deze tabletten gebruik je *minimaal* 12 uur tot *maximaal* 72 uur na het slikken van de mifepriston.

Voorbeeld:

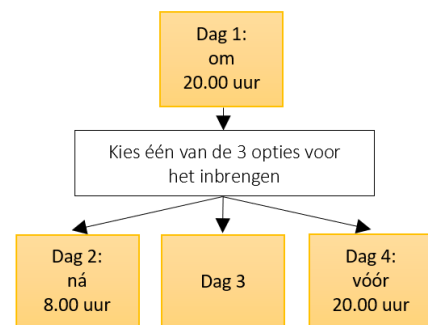
Moment 1: Je slikt de tablet mifepriston om 8 uur 's avonds (20.00 uur).

Moment 2: De 4 vaginaal-tabletten breng je dan pas om 8 uur 's ochtends (8.00 uur) in.

Wil je ze later inbrengen? Dat kan: tot uiterlijk 3 dagen later, na het tijdstip waarop je de tablet hebt geslikt.

Je hebt dus ruimte om te plannen wanneer je gaat bloeden.

In dit voorbeeld: je brengt de 4 vaginaal-tabletten in op dag 4 vóór 8 uur 's avonds (20.00 uur).

De 4 tabletten misoprostol kun je thuis met je vingers zo diep mogelijk in je vagina inbrengen. Net zoals je een tampon zou plaatsen. Ga in het eerste half uur daarna niet naar het toilet, want dan kun je de tabletten verliezen. Verlies je de tabletten na dit half uur? Geen probleem, de belangrijke stoffen zijn dan al in je lichaam opgenomen.

Bij 90% van de vrouwen begint het bloedverlies 4-6 uur na het gebruik van misoprostol. Gebruik dit medicijn daarom het liefst (vroeg) in de ochtend zodat je overdag nog met de huisarts kunt overleggen of extra medicatie kunt ophalen bij de apotheek. Is er na 6 uur nog geen bloedverlies? Breng dan nog een keer 4 tabletten in.

Vind je vaginaal inbrengen van tabletten vervelend? Dan kun je de 4 tabletten ook een half uur in je wangzak of onder je tong houden en daarna doorslikken. Slik ze niet direct door, want dan kun je meer last krijgen van je maag en darmen.

Let op: de bijsluiter van misoprostol geeft geen informatie over gebruik bij een abortus. Gebruik de medicijnen daarom zoals hier beschreven staat.

Wat kun je verwachten?

Bij gebruik van mifepriston en misoprostol stopt de groei van de vrucht en komt deze via de vagina naar buiten. Dit gaat samen met bloedverlies en (pijn)krampen. Gebruik pijnstillers zoals ibuprofen voor de pijn. De meeste vrouwen kunnen de pijn goed verdragen, maar soms is de pijn heftig. Ook vinden de meeste vrouwen de hoeveelheid bloedverlies acceptabel, maar soms duurt het bloeden langer dan verwacht.

Bijwerkingen van de medicijnen zijn lichte koorts, rillingen en maag-darmklachten, zoals darmkrampen en misselijkheid. Deze bijwerkingen komen vooral in de eerste dagen voor.

Welke pijnstilling kun je gebruiken?

Je kunt het beste pijnstillers innemen tegelijk met het gebruik van misoprostol. Dit beïnvloedt de behandeling of het resultaat niet. Neem de eerste keer 1200 mg ibuprofen in één keer. Daarna neem je om de 4 uur 400 mg ibuprofen, maximaal 3 keer. Je mag 1-2 dagen de maximale dosering van 2400 mg ibuprofen innemen. Paracetamol werkt waarschijnlijk minder goed. Maar je kunt paracetamol wel samen met ibuprofen gebruiken, bijvoorbeeld 4 keer per dag 1000 mg.

De duur en hoeveelheid van het bloedverlies

Soms begint het bloedverlies al na het innemen van het eerste medicijn, mifepriston. Neem dan toch het tweede medicijn, misoprostol, want bloedverlies na alleen mifepriston betekent niet dat de behandeling geslaagd is.

Meestal begint het bloedverlies 4-6 uur na het innemen van misoprostol. Het is het hevigst op de eerste dag en soms ook op de tweede dag. Daarna wordt het langzaam minder. Soms duurt het bloedverlies maar een paar dagen, maar meestal duurt het ongeveer 2 weken. In sommige gevallen duurt het bloedverlies ook langer, bijvoorbeeld 3 of 4 weken.

Tijdens het bloedverlies kun je beter niet zwemmen, baden, tampons gebruiken of gemeenschap hebben.

Bij welke problemen ga je naar de huisarts?

Ernstige bijwerkingen of complicaties na de abortuspil komen bijna nooit voor. Stel bij afwijkende klachten of zorgen jouw vraag aan de huisarts. In de avond, nacht en het weekend bel je de huisartsenpost.

Wanneer moet je naar de huisarts:

- De belangrijkste complicatie is een doorgaande zwangerschap. Bij ongeveer 1% van de behandelingen is er wel bloedverlies, maar blijkt een zwangerschap niet (helemaal) weg te zijn. Doe daarom altijd een zwangerschapstest ná 4 weken. Een test vóór 4 weken die niet wijst op een zwangerschap is betrouwbaar, en die wel wijst op een zwangerschap is niet betrouwbaar. Pas als een test ná 4 weken op een zwangerschap wijst ga je overdag op werkdagen naar de huisarts.
- Een andere complicatie is te veel bloedverlies. Dit kan betekenen dat de zwangerschap niet goed uit de baarmoeder komt. Heb je meer dan 4 met bloed doordrenkte grote maandverbanden per uur en dat meer dan 2-3 uur achter elkaar? Bel dan de huisarts, ook in avonden, nacht en weekend.
- Misoprostol veroorzaakt koorts. Dit is een normale bijwerking. Heb je na het innemen van de misoprostol langer dan 4 uur een temperatuur boven de 38 graden? Dan kan er een ontsteking zijn en bel je de huisarts. Dit mag ook in de avonden, de nacht en het weekend.
- Ontstekingen na de abortuspil komen bijna nooit voor. Heb je na de behandeling meerdere dagen koorts, misschien samen met stinkende afscheiding en buikpijn? Dan kan er een ontsteking zijn. Neem dan contact op met de huisarts, ook in avonden, nacht en weekend.

- Houdt het bloedverlies langer dan 3-4 weken aan? Overleg dan overdag op werkdagen met jouw huisarts. Soms is een tweede behandeling met medicijnen of een curettage nodig.

Waarom is nacontrole heel belangrijk?

Ongeveer 1% van de vrouwen heeft wel bloedverlies, maar de zwangerschap is niet weg en zelfs verder gegroeid. Controle is daarom heel belangrijk. Doe zelf na 4 weken een zwangerschapstest. Deze zal bijna altijd negatief zijn. Bij een positieve test neem je op werkdagen overdag contact op met de huisarts. Dan is een echo nodig om te kijken of er een doorgaande zwangerschap is.

Wil je bespreken hoe je de abortus hebt ervaren of welke anticonceptie bij jou past? Dan kun je na 4 weken een afspraak met jouw huisarts maken.

Welke anticonceptie kun je na de abortuspil gebruiken?

De dag na het gebruik van misoprostol kun je beginnen met anticonceptie (de anticonceptiepil, pleister of ring). Deze is direct veilig. Ook kun je op deze dag de prikpil of een hormoonstaafje laten plaatsen. Die beschermt dan direct tegen een volgende zwangerschap. Een (hormoon)spiraaltje kun je na 6 weken laten plaatsen als de zwangerschapstest negatief is.

Waarom is de informatie in de bijsluiter of op internet soms anders dan in deze folder?

2. Misoprostol is ook een maagbeschermer. De informatie die bij de misoprostol in de bijsluiter staat, geldt niet voor jou. Daar staat dat je misoprostol niet mag gebruiken tijdens een zwangerschap, omdat het voor een miskraam kan zorgen. In jouw situatie is het juist de bedoeling als onderdeel van de behandeling.
3. Je kunt informatie over abortus met medicijnen tegenkomen die verwarrend kan zijn, maar die niet voor jou geldt. Voorbeelden:
  - o Een echo voorafgaand aan het gebruik van de abortuspil is niet altijd nodig.
  - o Je kunt de medicatie gewoon thuis gebruiken en hoeft niet twee weken in de buurt van thuis of een ziekenhuis te blijven.
  - o De abortuspil is net zo effectief en veilig als een curettage in de abortuskliniek.
  - o In Nederland wordt de Rhesusfactor alleen bepaald bij een afbreking van een zwangerschap vanaf 10 weken.

Deze folder is gemaakt door huisartsen in samenspraak met gynaecologen, abortusartsen en apothekers.

Samenvatting

1. Slik thuis 1 tablet mifepriston
2. Breng na 12-72 uur thuis 4 tabletten misoprostol in de vagina in, het liefst vroeg in de ochtend
3. Meestal begint het bloedverlies en de krampen na 4-6 uur
4. Is er na 6 uur geen bloedverlies? Breng dan nog een keer 4 tabletten in de vagina in
5. Neem contact op met de huisarts, ook 's avonds en in het weekend:
  - a. bij 4 volle maandverbanden per uur gedurende 2-3 uur, of
  - b. koorts boven 38 graden langer dan 4 uur, of
  - c. toenemende buikpijn en stinkende vaginale afscheiding
6. Doe een zwangerschapstest na 4 weken. Ga overdag naar de eigen huisarts als:
  - a. de test positief is, of
  - b. er nog bloedverlies is, of
  - c. je anticonceptie of andere zaken wilt bespreken